

TILLÄMPNINGEN AV MEKANISMER MOT KORRUPTION I DET PRAKTISKA UTVECKLINGSSAMARBETET

Revisionen utgör en fortsättning på den sommaren 2004 publicerade revisionsberättelsen "Korruption; en risk för det bilaterala utvecklingssamarbetets effektivitet" (77/2004), i vilken klarlades tillräckligheten för utrikesministeriets mot korruption riktade system och hur de tillämpades i samarbetet på det politiska planet.

Samarbetet i form av budgetstöd är i färd att utökas. En central målsättning med revisionen var att alstra revisionsdata om centrala frågor gällande administreringen av budgetstödet, till vilka också hör att beakta aspekter på korruption. För sin del torde resultaten av revisionen också öka den information som riksdagen får om problem som anknyter till olika utvecklingssamarbetsinstrument.

Huvudfrågan vid revisionen var, hurdana system och verksamhetsprinciper mot korruption som existerar i Zambia och Mocambique och hur tillämpningen av dem inverkar på det utvecklingssamarbete som Finland bedriver med dessa länder. I Mocambique var föremål för granskning budgetstödet och i Zambia det traditionella projektstödet.

På basis av revisionen finns mycket rum för utveckling i Mocambiques och Zambias system och verksamhetsprinciper mot korruption. Den praktiska tillämpningen av existerande system är alltför mycket bristfällig. Detta borde ha väsentlig inverkan på samarbetsformerna i det finländska biståndet.

MOCAMBIQUE

Mocambiques parlament har inte ratificerat de centrala internationella avtalen mot korruption. Landet saknar en strategi mot korruption. På det politiska planet har Mocambique således inte till alla delar förbundit sig till kampen mot korruption.

Resursbristen hos den enhet som bekämpar korruptionen i landet försvagar enhetens möjligheter att fungera effektivt.

Hur effektivt de utvecklingssamarbetspengar som beviljats som budgetstöd används beror på hur effektivt statsbudgeten förverkligas i samarbetslandet. Exempelvis har av budgeten på hälsovårdssektorn i Mocambique på senare år förverkligats under 60 %.

Funktionsdugligheten för den offentliga ekonomiförvaltningen i Mocambique skapar den centrala grunden för ett resultatrikt budgetstödsarbete. I ekonomiförvaltningens centrala system har yppat sig allvarliga brister, varför det är stor risk för att budgetstödet används fel. Till illa fungerande system anknyter alltid en risk för korruption. Också landets rättssystem fungerar dåligt och det betraktas som synnerligen korrumpert.

I den nuvarande situationen är förutsättningarna för det av utrikesministeriet planerade utökade budgetstödet till Mocambique inte särdeles goda. På grund av den avsevärda effektivitetsrisken borde förutsättningen för ett ökat stöd vara att den statliga ekonomiförvaltningen i Mocambique utvecklas väsentligt.

ZAMBIA

Parlamentet i Zambia har inte ratificerat de centrala internationella avtalen mot korruption. Landet saknar en lag och strategi mot korruption. I lagen om de högsta upphandlingsmyndigheterna saknas klausuler mot korruption. På det politiska planet har Zambia således inte till alla delar förbundit sig till kampen mot korruption.

Enligt en i Zambia gjord utredning av korruptionen utgör korruptionen ett stort problem inom statsförvaltningen. Utredningen pekade också på ett samband mellan svag förvaltning och korruption.

Den centrala förutsättningen för att minska korruptionen är att statens ekonomiförvaltning utvecklas. I den färskaste utredningen av läget inom den statliga ekonomiförvaltningen uppfylldes tre av 15 uppställda kriterier på god ekonomiförvaltning. Några framsteg i jämförelse med den föregående utredningen har inte gjorts.

Zambiernas tro på en minskad korruption håller på att försvagas. Detta beror på, att under senare år inte ett enda större fall av korruption har kunnat lösas. Presidentens rätt att göra ändringar i den av parlamentet godkända statsbudgeten är också problematisk med tanke på korruptionen och försvagar parlamentets budgetmakt.

I utrikesministeriet förbereds en anslutning av Finland till budgetstödsarbetet med Zambia år 2007. Problemen i den statliga ekonomiförvaltningen i Zambia är de samma som i Mocambique. Sålunda är också risken stor för att pengarna används fel. Till illa fungerande system för ekonomiförvaltning anknyter alltid en risk för korruption. För att Finland skulle ansluta sig till de länder som beviljar budgetstöd till Zambia borde en väsentlig utveckling äga rum i statens ekonomiförvaltning.

Utrikesministeriet har bristfälligt övervakat utbetalningarna till det Zambiska undervisningsministeriets investeringsprogram för grundutbildning. Av stödtagaren borde krävas åtminstone ett meddelande om vilken dag stödet mottagits, på vilket bankkonto och när stödet har bokförts samt om tillämpade växlingskurser för valuta. Förfarandet borde tillämpas på allt sådant finländskt utvecklingssamarbete, där Finlands stöd betalas direkt till en ansvarig myndighet i samarbetslandet. Därtill bör det informationsutbyte mellan ministeriet och beskickningen som anknyter till utbetalningarna av stöd till utvecklingssamarbetet förbättras, och arbetsfördelningen mellan ministeriet och beskickningen göras klarare.

Biståndet för byggande av skolor inom ramen för grundutbildningsprogrammet har i enlighet med det faktiska behovet styrts till landets fattigaste och mest avlägsna delar. Av programmets budget förverkligades 98 %, vilket är ett synnerligen gott resultat.

Klausuler mot korruption har inte tillämpats på all upphandling som bedrivs med finländska utvecklingssamarbetspengar. Ministeriet för korrigerar denna brist.

Sätten för förverkligande av utvecklingssamarbetet

Budgetstöd och sektorbistånd har många obestridliga goda motiveringar. Å andra sidan är fördelen med projektstöd

jämfört med budgetstöd, att med det kan ges exakt inriktat bistånd just dit där det behövs mest. Användningen av pengarna är inte knuten till förverkligandet av statsbudgeten i samarbetslandet. Användningen är effektivare och övervakningen lättare. Det traditionella projektstödet borde bibehållas som ett viktigt instrument för utvecklingssamarbetet åtminstone tills samarbetsländerna ens i rimlig grad uppfyller de av utrikesministeriet uppställda förutsättningarna för beviljande av budgetstöd.